

A SZENTLÉLEK AJÁNDÉKAI

© dr. Szalai András, Apológia Kutatóközpont, www.apologia.hu (v.2. 2020.03.01.)

Az egyéni megszentelődés és a lelki közösség építése mellett a hatékony szolgálat is elképzelhetetlen Isten Lelkének különleges felhatalmazása nélkül. A világ nyomorúságai, az ember bűnös hajlamai és a Vádló ellenállása olyan falat emelhet az evangélium hirdetői elé, amelyet Isten külön beavatkozása nélkül nem lehetne áttörni. A Biblia Istene azonban a csodák Istene is. Ő a világ teremtője és fenntartója, így a természeti törvényeket hatályon kívül tudja helyezni, és a velünk született képességeket fel tudja erősíteni – ha szükségesnek látja, és úgy dönt.

1. Jelek és csodák a két szövetség idején

Isten sosem tett csodát pusztán a csoda kedvéért. A „csoda” [héb. *pálá'*, gör. *dünamisz* = erő, erőhatás; képesség, hatalom) a Szentírásban

- nem csupán rendkívüli, meglepő vagy szörnyű „csodás jelenség” [*terasz*],
- hanem mindig ismertető „jel” vagy intő „jel” [*szémeion*] is volt,

ami a természetfölötti jelenlétét, hatalmát, üzenetét demonstrálta,

- akár Istenét (pl. Jn 4:48 *szémeia kai terata* = „jeleket és csodákat”),
- akár a Gonoszét (pl. Mt 24:24 *szémeia ... kai terata* = „...jeleket és csodákat”).

Az Ószövetség idején Isten sok csodát tett, amelyek egyes emberekkel (pl. 2Móz 3:3, 7:3,9) vagy egész népekkel (2Móz 3:20, 11:9-10, 5Móz 6:22, Józ 3:5,13, Ézs 66:19, Jer 21:2) történtek. Csak kivételesen fordult elő, hogy valakinek a személyes szolgálatában gyakoriak legyenek a csodás jelek (Illés, Elizeus). Voltak azonban ószövetségi ígérek arról, hogy Isten Lelke által egy napon sok jel történik *mindenféle* rangú, korú és nemű hívő között (Jóel 3:1-2).

Keresztelő János nem tett egyetlen csodát sem (Jn 10:41), bár személye rendkívüli és szolgálata egyedülálló volt (Lk 7:24-28).

Jézus nagyon sok csodás jelet tett (Mt 11:2-6 stb.), amelyek azonban a küldetését bizonyították (Jn 5:36, ApCsel 2:22). A csodavarást sosem volt hajlandó kiszolgálni (Mt 12:38-39, Jn 6:26-27, Lk 23:8-9), ugyanakkor egyedülálló módon a tanítványait is felhatalmazta arra, hogy jeleket tegyenek (Mt 10:7-8, Mk 16:17-18).

Természetfeletti jelek pünkösöd után, az ősgyülekezet évtizedeiben is gyakran fordultak elő (ApCsel 2:43, 4:30, 5:12, 6:8, 8:13, 14:3, 19:11, Róm 15:19 stb.), de akkor sem kötelező rendszerességgel, illetve valódi jelként, de nem feltétlenül látványos módon megnyilvánulva (vö. Gal 5:22-25).

2. A karizma fogalma és sokfélesége

A görög *kharisz* jelentése „kegy” vagy „kegyelem”, a *kharizma* pedig „kegyesen osztogatott ajándék”, ami a klienseihez bőkezű patrónus vagy seregéhez bőkezű győztes hadvezér képét sugallja. Az Újszövetségben „karizma”

- maga az üdvösség (Róm 5:15, 6:23), tehát ebben az értelemben minden hívő „karizmatikus”,
- a házasság és a cölibátus (1Kor 7:7),
- a szolgálathoz szükséges ajándékok is (ld. alább!).

A sokféle „karizma” [*kharizma*] mind „lelki dolog” [*pneumatikosz*] (1Kor 12:1,4), mert mind „a Lélek megnyilvánulása” [*hé fanerószisz tu pneumatosz*] (1Kor 12:7).

Az újszövetségi karizmalisták eltérnek, mert eltérő helyzetben születtek, másra reagálva lettek megfogalmazva, de egymást jól kiegészítik (ÚFO/RÚF ford.):

- 1Kor 12:8-10 – bölcsesség igéje, ismeret igéje; hit, gyógyítások kegyelmi ajándékai; isteni erők munkái, prófétálás; lelkek megkülönböztetése, nyelveken szólás és magyarázása...
- 1Kor 12:28 – csodatevő erők, gyógyítás, gyámolítás és vezetés kegyelmi ajándékai; különféle nyelvek
- Róm 12:6-8 – prófétálás, szolgálat, tanítás, bátorítás/vigasztalás, adakozó, előjáró, könyörülő
- 1Pt 4:11 – prédikáció és szolgálat; tkp. „aki beszédet mond” [*tisz lalei*] és „aki szolgál” vagy „aki kiszolgál” [*tisz diakonei*], lényeg, hogy mindkettő Odafentről való tartalommal, illetve erővel tegye a dolgát.

Isten *üdvözítő* kegye vagy kegyelme természetesen mindenki számára ugyanaz (Ef 2:1-10), de a *szolgálathoz* kapott kegy eltérő mértékű, mert Krisztus ajándéka (Ef 4:7, Róm 12:3,6, 1Pt 4:10), és az ő Testében a tagoknak eltérő feladataik vannak (Róm 12:4-5, 1Kor 12:12,14-30, 1Pt 4:10).

Krisztus az egyháznak sajátos elhívású embereket adott „ajándékul”: apostolokat, prófétákat, evangélistákat, pásztorokat és tanítókat, hogy felkészítsék a szenteket a szolgálatra (Ef 4:11-12, 1Kor 12:28).

Bár egyesek, például az apostolok szolgálatában különlegesen sok karizma működését figyelhetjük meg, a Szentlélek nem csak köztük, hanem *minden* hívő között osztogat karizmákat (1Kor 7:7, 12:26).

Megjegyzendő, hogy az 1. század óta senkit sem lehet *újszövetségi értelemben* apostolnak nevezni, mert az apostolok Jézus életének és feltámadásának a szemtanúi (ApCsel 1:21-26) és az új kinyilatkoztatás eszközei (Jn 16:12-13) voltak. Jézus a mennybe ment, a Biblia pedig lezárult, a későbbi nemzedékek hitének *alapja* az egykori próféták és az apostolok tanúságtétele (Ef 2:20, Jel 21:14).

3. Az egyes karizmák

Az egyes kegyajándékok, lelki dolgok mind a Szentlélek megnyilvánulásai. Mind vagy a természetfeletti megnyilvánulásai (pl. a gyógyítás), vagy a velünk született képességek és szerzett készségek más, lelki szintre emelése (pl. a tanítás). Vagy egyesek szolgálatához tűnnek szükségesnek (pl. pásztornak az irányítás, tanító-nak a tanítás, szolgának a segítség), vagy az egész közösség működése, küldetése közben lehet szerepük, és bárki megkaphatja őket. Az Újszövetségben a gyülekezeti feladatkörök és karizmák személyre és alkalmi szükségre szabott keveredését látjuk, tanításra is alkalmas presbitereket, és evangélista diakónust.

Tanítás [*didaskalia*]

- Nincs konkrét meghatározása. A *didaskalia* a tanításra, mint tevékenységre utal, tartalomtól függetlenül (Mt 15:9, Kol 2:2, 1Tim 1:10). Bibliai szóhasználatban szinonimája a *didakhé* = tan, tanítás (Tit 1:9), az a kifejezés, amivel a négy evangélium és az ApCsel Jézus és az apostolok tanítását írja le (ApCsel 2:42, 13:12), illetve olyan általános kifejezések, mint a *logosz* = beszéd (1Tim 5:17) és *laleó* = beszédet mondani (1Pt 4:11 ~ prédikáció), és a *kérügma* = (ige)hirdetés (1Kor 2:4).
- A tanítás tárgya tehát a teljes Szentírás tanításának hirdetése, kifejtése, magyarázása, alkalmazása. Ez azonban mind tárgya, mind a mögötte álló emberfeletti valóság miatt többet követel, mint velünk született és szerzett képességeket (1Kor 2:1-16), illetve rendkívüli felelőssége miatt elválaszthatatlan a jellemtől (Jak 3:1-2,13,17-18).
- Pl. 1Tim 1:10, 4:6,13, 5:17, 6:1, 2Tim 4:3, Tit 1:9, 2:10 stb.

Prófétálás [*propheteia*]

- A *profeteüó* ige jelentése (*prosz* = elő, *feró* = hozni), tehát a próféta „előadja” azt, amit Istentől látott, hallott, megértett. Ihletett tekintélyi közlés, aminek a forrását (Isten?) csak a tartalma igazolhatja: a Szentírással és a valósággal való összhangja.
- Istentől jövő, emberekhez szóló építés, bátorítás és vigasztalás (1Kor 14:3), tanítás (1Kor 14:31), esetleg jövendölés (ApCsel 11:27-28, 21:8-11). Építi a gyülekezetet (1Kor 14:4,12), bátoríthat egyeseket (ApCsel 15:32) és meggyőzhet keresőket (14:24-25).
- A próféták csak rendben, egymás után szolgálhatnak (14:29-31), tudnak uralkodni önmagukon, nincsenek extázisban (14:32-33). Az üzenetnek összhangban kell lennie a normatív hittel (Róm 12:6, 1Thessz 5:20-21), a közösségnek a hallottakat ez alapján meg kell ítélnie (1Kor 14:29-32, 1Jn 4:1).

Ismeret igéje [*logosz gnószeósz*]

- Nincs konkrét meghatározása. Magyaros fordítása „tudós szó” vagy „tudós beszéd”.

- Nem lehet azonban pusztán ismeretben gazdag beszéd, mert ahhoz nincs szükség a természetfelettre, azaz nem lenne a Lélek megnyilvánulása. Más lehetőség pl. az ismeretek alkalmazásának rendkívüli képessége tanítás közben. A Lélektől kapott bizalmas információ lelkigondozás, evangelizáció közben inkább a prófétálás (1Kor 14:24-25).

Bölcsesség igéje [*logosz szofiasz*]

- Nincs konkrét meghatározása, magyaros fordítása „bölc szó” vagy „bölc beszéd”.
- Valószínűleg a Lélektől kapott bölc szavak, amelyek nehéz döntéshelyzetekben segíthetnek (1Kor 6:5), illetve előre visznek Isten megismerésében (Ef 1:17 vö. Kol 2:3). A „felülről jövő” bölcsesség könnyen felismerhető (Jak 3:13,17 vö. 1Kor 2:1-2, Kol 2:23).
- Pl. ApCsel 6:1-3, 15:6-7,13,19

Bátorítás / vigasztalás [*paraklészisz*]

- Pártfogás, támogatás, biztatás, vigasztalás: ezt teszi az ember mással, amikor az maga mellé hívja érzelmi, erkölcsi, jogi támogatásul. A Szentlélek, mint „másik” pártfogó vagy ügyvéd, illetve biztató vagy vigasztaló [*paraklétoz*] is az, akit az ember maga mellé hívhat támogatásul (Jn 14:16 stb.).
- Pl. ApCsel 11:22-26, Zsid 12:1-17 vö. 2Kor 1:3-4

Vezetés [*kübernészisz*]

- Nincs konkrét meghatározása, a *kübernaó* jelentése „kormányozni” (hajót). Lényege valószínűleg a gyülekezet vagy egy szolgálat irányítása, tehát a felelős vezetők (pásztor, presbiter, püspök) számára fontos karizma.
- Pl. 2Tim 1:6 vö. 1Tim 3:1-7

Segítés [*antilepszisz*]

- Nincs konkrét meghatározása. Valószínűleg gyakorlati segítségnyújtás a közösség gyakorlati működéséhez, tehát a gyülekezeti szolga (diakónus) számára lehet „alap” karizma, bár ettől még lehet evangélista is (ApCsel 21:8).
- Pl. ApCsel 6:1-4, vö. 1Tim 3:8-13

Adakozás [*metadidómi* = átadni, részesíteni]

- Nincs konkrét meghatározása. Valószínűleg az egész közösség vagy egyes szolgálatok vagy egyes rászorulóknak anyagi támogatása, jótékonykodás.
- Pl. Mt 6:3-4, ApCsel 9:36, 2Kor 8:6-7 vö. Zsid 13:16

Könyörület [*eleoszüné*]

- Nincs konkrét meghatározása. Valószínűleg irgalommal való segítő odaforulás a rászorulókhöz.
- Pl. ApCsel 9:39 vö. Ef 2:10, Tit 3:8

Hit [*πισztisz*]

- A *πισztisz* jelentésköre hit, bizalom, hűség, hitelesség. Itt biztosan nem az üdvösséghez szükséges hitről van szó, amit Isten az emberen kér számon.
- Valószínűleg rendkívüli helyzetben kapott rendkívüli bizonyosság, isten-bizalom, ami olyankor adatik egyénnek vagy közösségnek, ha a meglévő helyzet-, isten-, biblia- és emberismeret nem elegendő a döntéshez.
- Pl. ApCsel 11:24, Zsid 11. fejt. (?)

Csodatevő erők [*dünamisz energémata dūnameón*]

- Nincs konkrét meghatározása. Magyaros fordítása „nagy hatású erőmegnyilvánulások”.
- Pl. ApCsel 8:13

Gyógyítások / gyógyulások (*iama*)

- Nincs konkrét meghatározása. Elsősorban, de nem kizárólag testi betegségek gyógyulására vonatkozik. A *iaomai* ige jelentése nyelvtani alaktól függetlenül gyógyítani vagy gyógyulni, a *iama* is gyógyítást vagy gyógyulást jelent; ritka szinonimája a *iaszisz* = gyógyítás, gyógyulás (folyamata), gyakoribb a *therapeüo* = gyógyítani, kúrálni vagy orvoslással (Lk 8:43) vagy – az evangéliumokban többnyire – parancs, érintés vagy démonűzés által. A gyógyulás, mint csodás „jel” (ApCsel 4:22) természetesen túlmutat önmagán: Isten eljövendő királyságára, az erről szóló tanításra (ld. evangéliumok).
- Mivel karizmáról van szó, sosem az ember az, aki gyógyít, hanem maga Isten. Ha bármikor elővehető „képesség” lenne, mint pl. a tanítás, akkor rendszeresen ki lehetne üríteni a kórházakat. Mivel kegyajándék, inkább annak felismerése, hogy *Isten* valakit meg akar gyógyítani, illetve annak felismerése, hogy *a beteg* Istentől hitet kapott a gyógyuláshoz.
- Pl. evangéliumok; ApCsel 3:6-8, 9:18-19, 9:33-34, 14:8-10, 28:3-6, 28:7-9

Lelkek megkülönböztetése(i) [*diakriszeisz tón pneumatón*]

- Nincs konkrét meghatározása. A *diakriszisz* jelentése különbségtétel, megkülönböztetés; a görögben a többesszámú alak valószínűleg magára a cselekvés folyamatára utal.
- Valószínűleg egyes tanítások vagy jelenségek mögött álló – isteni, démoni, emberi – forrás, szellemiség azonosításának képessége.
- Pl. Mt 16:22-23, ApCsel 16:16-18 vö. 1Kor 12:3, 1Jn 4:2-3

Nyelvek [*glósszai*] és **nyelvek magyarázata** [*herméneia glósszón*]

- Tartalma szerint „beszélni Isten nagy dolgairól” [*lalein ... ta megalia tu theu*] (ApCsel 2:11) vagy „szépen hálát adni” [*kalosz eukharisztein*] Istennek (1Kor 14:17), tehát az ima sajátos formája, *magasztalás és hálaadás bármely más emberi nyelven*, mint héberül.

- Különlegessége abban áll, hogy míg az arámi vagy más anyanyelvű zsidók számára a *héber* liturgikus nyelvvé vált (héberül imádkoztak), pünkösdkor a galileai származású zsidó apostolok „különböző nyelveken” [*heteraisz glósszaisz*] magasztalták a zsidók Istenét (ApCsel 2:4 vö. 7-8).
- Ez a karizma a „be nem avatott” kívülállók számára bizarr jelenségnek tűnik. Eleve *jel értéke csak hitetlen zsidók számára* lehet: az ítélet jele Isten szavának elvetéséért (Jn 1:5.10-11). Pál előképként értelmezte az Ézsaiásnak adott ígéretet, ezzel magyarázva, miről szól a nyelvek karizmája: Isten azt ígérte, hogy „ehhez a néphez” (a zsidókhoz), amely nem fogadta el az üzenetét, „idegen nyelven és dadogó ajakkal” fog szólni, tehát *nem héberül* (1Kor 14:21-22). Pál kontrasztos párhuzamot lát a prófétálás helyett részegen dadogó jeruzsálemi papság és a készülő asszír invázió (Ézs 28:11-12), illetve a részegséggel vádolt apostolok (ApCsel 2:13) és a nemzetközi misszió beindulása között. Ez érthetővé teszi azt a furcsa jelenséget is, hogy ApCsel-ben csak háromszor, csak *zsidók* jelenlétében adatott: számukra ugyanis döbbenetes lehetett *zsidókat* hallani nem héberül imádkozni (2:7, 19:6), illetve *nem-zsidókat* hallani, amint anyanyelvükön dicsőítik a *zsidók* Istenét (10:45).
- A korinthusi friss hívők ezekről nem tudtak, ezért a nyelvek ajándékát más karizmák rovására túlértékelték, illetve nem megfelelően használták. Például amikor mindenki nyelveken imádkozott az istentiszteleten, a kívülállók azt hitték, ezek „őrjöngenek” [*mainomai*] (1Kor 14:23; az ún. maináoszok az extatikus Dionüszosz-kultusz hívei voltak; vö. Jn 10:20 Jézus elleni vád: „démona van és őrjöng”). Ezért az összejövetele legfeljebb hárman imádkozhatnak így, ők is csak egymás után (1Kor 14:27), ha van magyarázat (14:9,11-13,16-17,23,27). A nyelveken imádkozónak kérnie kell Istentől a magyarázatot is (14:13), ha nem adatik sem neki, sem másnak, akkor magában, Istenhez imádkozzon (1Kor 14:28), így építheti önmagát (14:4).
- Pál imádkozik és énekel értelemmel és lélekkel is, de amikor nyelveken imádkozik (1Kor 14:15), az „értelme” [*nusz*] „gyümölcstelen” [*akarposz*] marad (1Kor 14:14). Ez nem azt jelentheti, hogy az ima értelmetlen hangsor, blabla, hanem hogy fordításra szorul. A magyarázat hiánya magán ima esetében nem akadályozza a lelki épülést, de az összejövetele közösségromboló hatású. A „hangsor” [*fóné*] értelme nélkül ugyanis a jelenlevők nem „épülnek” [*oikodomeó*] (14:17), ha nem „világos a jelentése” [*euszémosz*], akkor csak „a levegőbe [*eisz area*] beszélnek” (14:9), és egymás számára „külföldivé” vagy „idegenné” [*barbarosz*] válnak (14:11).

4. A Lélek, a karizmák és mi

Minden karizma mögött *ugyanaz* a Szentélek Isten áll (1Kor 12:4-6), nem sokféle szellemi erő. A Lélek a karizmákat a *saját akarata* szerint osztogatja (1Kor 12:11, Zsid 2:4), nem az emberek kívánsága szerint.

Ezért egyfelől, Istennek nem szabad megmondani, hogy mit „kell tennie”, mert a dogmatikus és rajongó elvárások pszichés gyűjtogatáshoz, emberi eredetű hamis karizmák megjelenéséhez vezetnek. Másfelől, Istennek nem szabad megmondani, hogy mit „nem tehet”, mert a karizmák tiltása kiolthatja a Lélek munkájának tüzét, legalábbis részben, egy időre.

Ahogy 1Kor, úgy manapság is jellemző módon a *látványos* jelajándékokért szokás rajongani (nyelvek, gyógyítás), és nem a munkával, tanulással járó *szolgálati* ajándékokért (tanítás, vezetés, könyörület stb.). Ehhez nincs jogunk, de okunk sincs rá.

A karizma ugyanis a *Szentlélek* ajándéka. Ha Isten úgy dönt, hogy velünk együtt munkálkodik, minket felhasznál, ehhez saját erőnkön és képességeinken túlvisz, és közvetlen közletről nézhetjük, mikre képes, akkor ez olyan *kiváltság, kegyelem*, amivel nem lehet dicsekedni (mintha kiérdemeltük volna), és nem lehet mástól számonkérni (mintha a másik tehetne érte valamit azon kívül, hogy elfogadja, ha megadatik neki).

Végül, a karizma a Szentlélek *ajándéka*. Az ajándékot pedig mi is szeretettel kigondoljuk, becsomagoljuk, a megfelelő pillanatban átadjuk, reméljük, hogy rendeltetés szerint használja és a javára válik annak, akit szeretünk... Így fogadjuk a Lélek ajándékait? És úgy vitatkozunk róluk, mint ajándékokról?

5. A karizmák valódi haszna és helyes használata

A karizmák és köztük a kifejezetten látványos jelajándékok *hasznosak* lehetnek, de az elterjedt nézettel szemben *nem jelentenek megoldást* az evangelizálás vagy a tanítványság terén, és mint mindent, ezeket is *lehet rosszul használni*.

- Jézus három év alatt mindenkinél több csodát tett, halálakor és feltámadásakor azonban alig néhány száz, meglehetősen bizonytalan híve volt (a 12 apostol, a 70 tanítvány, talán 500 testvér). A csoda nem garantál semmit.
- A „jel” mindig túlmutat önmagán, feladata a bizonyítás, az igazolás. Ezt látjuk Jézus tanítványainak szolgálata során is: a jelek az igehirdetést *követik* (Mk 16:20), vagy *előkészítik* (pl. ApCsel 2:6), de mindig *az igehirdetésre* mutatnak.
- Nem a csoda az evangélium, hanem *az evangélium a csoda*, amit más csodák megerősíthetnek – ha Isten szerint éppen erre van szükség.
- A jelekkel az a probléma, hogy amit igazolniuk kell – a *bűnök* bocsánatának jó hírét –, az nem népszerű, de a jelek *önmagukban* azok. Ezt a csodák iránti igényt Jézus is látta, de nem volt hajlandó kiszolgálni (Jn 6:26-27, Lk 23:8-9), és vsz. ma sem hajlandó.
- A jelek önmagukban, az Üzenet elfogadása és az Üzenő befogadása nélkül ébreszthetnek ugyan hitet, de csak egy időre (Jn 2:23-24, 7:31 vö. 12:37,42-43, 19:15).

Pozitívum lehet, ha egy gyülekezetben sok karizma működik (1Kor 1:7, 14:4,24). Ez azonban *önmagában* nem a közösség vagy az egyének lelki érettségének a jele, amint azt a korinthusi és a thesszalonikai gyülekezet negatív példájából levont tanulságok is mutatják:

- a karizmák a *közösség építését* szolgálják (1Kor 14:4,12), nem magánélvezetre, hanem közhaszonra adatnak (12:7)
- a karizmák *ideiglenesek*: az ismerethez hasonlóan ezekre is csak az Úr visszatéréséig, színről színre meglátásáig van szükség (1Kor 13:8-12)
- a karizmákat addig is csak a helyes *motivációval* (1Kor 12:31–13:13) és a bibliai *előírásokat* betartva (12:1–14:40) lehet és szabad gyümölcsözően alkalmazni
- a karizmák használatát – az esetleges visszaélések ellenére – *nem szabad tiltani*: mindent meg kell, és az Írások alapján meg is lehet vizsgálni (1Kor 14:39 vö. 1Thessz 5:19-22).

6. A jelek, csodák, karizmák megítélése

Csak mert valaki Krisztust az Urának nevezi és szolgálata közben látszólag csoda történik, még nem feltétlenül Isten akaratát teszi, és az sem biztos, hogy *bármilyen* köze van Krisztushoz (Mt 7:21-23 vö. 24:23-24). Jézus szerint ugyanis *sokan* lesznek, akik majd előtte állva nem Isten kegyelmére hivatkozva kérnek bebocsátást a Királyságba, hanem arra fognak hivatkozni, hogy *ők mit tettek Jézus nevében*. Jézus nevében prófétáltak, Jézus nevében úztek ördögöt és Jézus nevében tettek sok csodát. Nyilván olyan közönség előtt, amely megerősítette őket abban, hogy az ők valóban az Úr szolgálói. Jézus azonban nem rossz útra tért bárányoknak tartja őket, hanem *gonosztevőknek*, akiket *sosem ismert*.

Szükségünk van tehát szempontokra a Léleknek tulajdonított jelenségek megítéléséhez, különben pusztán a látottak-hallottak alapján előfordulhat, hogy olyanokra hallgatunk, illetve olyanokat támogatunk, akiknek *semmi közük* Jézushoz.

- Van rá bibliai *példa*? Ha nincs, a gyümölcsét kell megvizsgálni, és az alapján engedni vagy tiltani. Előfordulhat ugyanis olyasmi, amit nem említ az Írás.
- A konkrét bibliai *utasításoknak* megfelelően használják? Ha nem, akkor a gyakorlóját figyelmeztetni kell erre, hogy megtanulhassa jól használni.
- Összeegyeztethető Isten *jellemével*? Például nem sértheti Isten szentségét, mindenhatóságát, szuverén akaratát.
- Összhangban van Isten emberformáló, *nevelő* munkájával? Például a Szentlélek bennünk végzett munkájának egyik gyümölcse az önuralom, tehát a Lélek ajándéka nem indíthat ember alatti, állati viselkedésre stb.
- Mi a *gyümölcse*? A Szentlélek ugyanis a keresőket a megtérésben, a hívőket és megszentelődésben és a szolgálatban segíti.

7. Félreértések, szélsőségek, hamis tanok

Az Újszövetség lezárulása után az egyház történelme során az ilyen jelek időnként eltűntek, egyének vagy mozgalmak révén időnként előkerültek, és mindig volt, van és lesz köztük valódi és hamis egyaránt. Szinte minden karizmával kapcsolatban kialakultak félreértések és szélsőségek, de főleg a munkával nem járó jelajándékok körül. Ma ugyanúgy, mint 1Kor.

7.1. Isten a csodák Istene, ma is várunk kell bibliai csodákat?

Isten valóban a csodák Istene *is*, de nem csak az. Nem az a kérdés, hogy Isten ma is képes-e ilyesmire, hanem hogy megígérte-e, hogy ilyesmit *bárki bármikor* várhat tőle? A Szentírásban azt látjuk, hogy nem mindig tett csodát, csak ha *szükségesnek* látta, és sosem akart megfelelni emberi elvárásnak. A bibliai csodák többségének *üdv történeti* jelentősége volt, ezért is voltak olyan drámai és egyszerű jelenségek. Isten akkor is váratlanul, *kiszámíthatatlanul* cselekedett, és ma is.

7.2. Az ősegyházban napi szinten történtek csodák?

A „napi csoda” a Szentlélek gyümölcse (Gal 5:16-25), amit mindenkiben ki akar munkálni, kötelező jelleggel. A „nem mindennapi csoda” (ApCsel 19:11) a Szentlélek ajándéka, ami egyesek szolgálata során a Lélek aktuális munkálkodásának és döntésének függvénye volt. Az ApCsel három évtized történetét öleli fel, és bár Lukács nem jegyezte fel minden csodát, a csoda akkor is csoda volt. Ha eltekintünk a Lélek lehullásaikor tapasztalt jelektől, szabadító (12:7-17) és ítéletes angyali tevékenységektől (12:21-23), démonok kiűzésétől (16:16-18), látomásoktól (10:3,10, 16:9, 18:9), feltámasztásoktól (9:36-41, 20:9-12) és Isten büntetésének bejelentésétől (5:1-10, 13:6-11), a *karizmák* nem voltak túl gyakoriak:

- gyógyulás 6x (3:1-11, 9:18-19, 9:33-34, 14:8-10, 28:3-6, 28:7-9)
- sok jel egyszerre 2x (5:12-16 és 19:16-18)
- nyelveken szólás 3x (2:4, 10:46, 19:6 vö. 1Kor 12-14. fejj.)
- prófétai jövendölés, Agabosz 2x (11:28, 21:10-11 vö. 1Thessz 5:19-21).

7.3. A karizmák megszűntek?

Egy ilyen általánosító kijelentéssel több probléma is van. Egyrészt, az Újszövetség sokféle karizmát sorol fel, és csak néhány jelajándékról olvassuk, hogy amikor eljön a teljesség, nem lesz rájuk szükség (ld. 7.4-5.). Másodszor, ha valóban az összes többi, az egyház vezetéséhez, a tanításhoz, az evangelizáléhoz és a karitatív szolgálathoz szükséges karizma megszűnt volna, akkor vajon az egyház mit tudna megvalósítani a rá bízott feladatokból, csupán emberi erővel?

7.4. Csak a jelajándékok szűntek meg?

A „jelajándékok” kifejezés esetenként hasznos, de nem bibliai kategória. Ezért mindenki máshol húzza meg a határt, hogy mit ért alatta: nyelvek, gyógyítást, erőmegnyilvánulások, démonűzés, prófétálás stb. Állíthatjuk, hogy Jézus és az apostolok korában gyakoribbak voltak a karizmák, és hogy ma is sok a hamis

karizma. Ha azonban nem akarjuk a saját közösségünk aktuális állapotát-gyakorlatát a missziótörténelemre és az egész mai világmisszióra kivetíteni, és minden egykori és mai, külföldi és hazai beszámolókat hiteltelenné ítélni, és pszichés vagy démoni jelenségnek tartani, akkor egyszerűen nem tehetünk ilyen kijelentést.

7.5. A nyelvek ajándéka megszűnt?

Az 1Kor 13:8-at „antikarizmatikus” részről használják annak bizonyítására, hogy a nyelveken szólás „megszűnt”, tehát a modern pünkösdi és karizmatikus verzió – jó esetben – pszichés utáncat. A 13:8-9 szerint azonban „A szeretet soha el nem múlik. De legyen bár *prófétálás*: el fog töröltetni; legyen *nyelveken való szólás*: meg fog szűnni; legyen *ismeret*: el fog töröltetni. Mert töredékes az ismeretünk és töredékes a prófétálásunk.”

- Pál *három* dolog megszűnéséről ír: a nyelvek, a prófétálás és az ismeret. Nyilván senki sem hiszi, hogy az apostoli korról a prófétálás, mint építés, bátorítás, vigasztalás, illetve az ismeret is megszűnt volna.
- A „megszűnés” [*paüó*] vagy „eltörlés” [*katargeó* = nem működtet, hatályon kívül helyez, megszüntet] időpontja pedig mindhárom ajándékra nézve azonos: amikor eljön „a tökéletes”, a teljes, célba ért, véghez vitt [*to teleion*], akkor töröltetik el „töredékes”, azaz a részekből álló [*to ek merusz*] (13:9-10). Most [*arti*] még homályos fémtükörben látunk, akkor viszont [*tote de*] „színről színre”, szó szerint „arcból arcba” [*proszópon prosz proszópon*], és úgy fogjuk ismerni *Istent*, ahogy ő már most ismer minket (13:12).
- Pál nem azt állítja, hogy a saját kora és az Úr eljövendő meglátása közötti időszakban nem lesz nyelveken szólás, prófécia és ismeret, hanem hogy ezek mind *ideiglenesek, csak az Úr meglátásáig* van rájuk szükség. Akkor már hit és reménység sem kell, mert a szeretet megmarad, és *addig is* ez mindennek a mértéke (13:1,4-8,13).

7.6. Nyelveken szóló üzenet hívőknek?

Amint erről már volt szó, a más nyelven imádkozás tartalmáról két adatunk van: Isten magasztalása és Istennek való hálaadás. Mindkettő Isten felé irányul, ezért fogalmaz így Pál apostol: aki nyelveken szól, *Istenhez szól* (1Kor 14:2,28). Isten – a Szentírás tanításán és az evangelizáción kívül – egy másik karizmán, a prófétálásán keresztül szól a *hívőkhöz* (1Kor 14:22,31) és a *keresőkhöz* (1Kor 14:24-25).

7.7. Nyelveken szólás héberül?

A zsidók az 1. században Palesztinában arámul beszéltek, külföldön pedig a helyi nyelven. A bibliai héber liturgikus nyelvvé vált, az előírt imákat héberül mondták el a külföldön élő izraeliták is. Pünkösd azonban igazi anti-Bábel volt, és éppen az volt a célja, hogy *a kor különféle népei között élő és azok nyelveit beszélő* zsidók számára világossá tegye: Istent bármely nyelven ugyanúgy lehet magasztalni. Ezért volt számukra jel értékű, hogy zsidók *nem héberül*, illetve nem-zsidók *minden nyelven* magasztalják a zsidók Istenét.

7.8. Nyelveken szólni angyali nyelven?

Pál feltételes kijelentése: „még ha [ean] emberek és angyalok nyelvét beszélem is, de szeretet nincs bennem...” (1Kor 13:1) egy gondolatmenet része: helyes motiváció nélkül minden karizma értéktelen (zajos gong, éles hangú cimbalom). Pál ezért végig túlozva fogalmaz: Még ha ... emberek és *angyalok* nyelvét ... és ha ... *minden* titkot ismerek ... *minden* bölcsességet birtoklok ... és ha ... *teljes* hitem van... és ha ... *egész* vagyonomat szétoosztom ... testem *tűzhalálra* adom...

Létezhet „angyali nyelv”, de nem tudjuk, miről ismerhetnénk fel, és hogyan különböztethetnénk meg a halandzsától: az angyalok az emberekkel mindig az emberek anyanyelvén beszéltek. Az is kérdés, mi értelme lenne angyali nyelven imádkozni. Az angyalok kívülálló, pünkösdi viszont anti-Bábel minden nép, minden más *embercsoport* visszahívásának nyitánya, *ezért* volt a zsidók számára jel-értéke.

7.9. A nyelvek új, azaz korábban nem létező nyelvek?

A Mk 16:17, amely szerint, akik Jézusban hitre jutnak, „új” [kainosz] nyelveken szólnak, bizonyíthatóan nem volt a Mk része, csak századokkal későbbi betoldás, ezért is teszik fordításaink a 16:9 utáni részt [kapcsos zárójelbe], és ezért nem lehet erre a szövegre tanítást építeni vagy meglevő gyakorlatot vele indokolni.

A galileai apostoloknak az idegen nyelvek, amelyeken megszólaltak, bizonyára új nyelvek voltak, másoknak viszont ősi, ismert kommunikációs formák.

7.10. Nyelveken szólás, mint missziós eszköz?

A pünkösdi mozgalom kezdetén azt hitték, hogy a karizma külmissziós segédeszköz: nem kell megtanulni a különféle népek nyelvét és kultúráját, elég „nyelveken prédikálni”, ők majd megértik. Ha ilyen csoda történt is valaha, az valószínűleg nem glosszolália volt.

7.11. A nyelveken szólás extatikus halandzsa vagy dadogás?

Nem lehet halandzsa, mert ami a *tartalmát* illeti, Isten felé irányuló, magasztalást és hálaadást kifejező imádság, amit pünkösdkor minden jelenlevő, de külföldön élő zsidó a saját anyanyelvén *értett* (ApCsel 2:6-11). Nem lehet dadogás sem, mert az Ézs 28:11 csak arra utal, hogy az asszírok érthetetlen, idegen nyelvre zsidó fül számára dadogásnak tűnt (vö. Ézs 33:19). A szöveg görög fordítása (1Kor 14:21) szerint is „idegen nyelveken és idegen ajakkal” [*heteroglósszoisz kai en kheileszin heteron*] szól Isten a népéhez. Összefoglalva, mivel létező emberi nyelvekről van szó, ma is igaz, hogy az elhangzottak és fordításuk között nem lehetnek mennyiségi aránytalanságok: pár ismételt szónak nem lehet több mondatnyi fordítása.

7.12. Nyelveken szólás alapkarizma, minden más karizma feltétele?

Ez csak abból a feltételezésből következhet, hogy „a Lélek-kereszttség jele a nyelveken szólás”, és mivel a Lélek-kereszttség alapvető fontosságú történés, illetve élmény, a nyelvek ajándéka is alapvető jelentőségű. Mivel az alaptétel nem biblikus, a következtetés sem az. Az Újszövetségben nincs is karizma-hierarchia.

7.13. Nyelveken szólás fegyver a szellemi harcban?

Ilyesmire nincs konkrét bibliai példa vagy utalás. A hivatkozott Róm 8:26-27-ban a Lélek „közbenjár” [hüperentünkhanei] értünk „ki nem mondott / szó nélküli sóhajításokkal” [sztenagmoisz alalétoisz]. A Lélek szótlan sóhajjal jár közben értünk (8:25), de a szövegben sehol sincs szó karizmáról, szellemi harcról.

7.14. Egyeseken nagyobb kenet van?

Egyesek szolgálata nagyobb hatásúnak tűnik másokénál, és a különbséget egyesek a hívőkön levő eltérő „kenet” fogalmával magyarázzák, és „kenet” alatt a Szentlélek különleges felhatalmazását, erőteljes szolgálati megnyilvánulását értik. Egyesek bármire, ami tetszik nekik vagy megérinti őket, azt mondják, hogy „kenet van rajta”, mások odáig mennek, hogy másokkal is „megosztják a kenetüket”, sőt, azt állítják, hogy mivel „kenet alatt” szolgálnak, kritikán felül állnak, és aki mégis vizsgálatra vetemedik, az „az Úr felkentje” ellen vét: a Szentlelket káromolja...

Az első probléma, hogy az Újszövetségben a „kenet” egyrészt másról szól, másrészt a Felkent Testén belül nincsenek szintjei:

- Az olajjal való megkenés az ókori Izraelben királyok, papok, próféták esetében a felhatalmazás, beiktatás szimbóluma volt. Az eljövendő Felkent [héb. *masiach*], azaz Krisztus [gör. *khristosz*] is ilyen több funkciós felhatalmazottat jelent (Mt 1:26 stb.).
- Az Újszövetség a „kenni”, „felkenni” [*khrió*] igét négyszer Jézussal, az Úr Felkentjével kapcsolatban használja (Lk 4:18, ApCsel 4:27, 10:38, Zsid 1:9). Pál egyszer használja önmagára, munkatársaira és a korinthusiakra (2Kor 1:21 „aki pedig minket veletek együtt felken, Isten az”). A „kenet” [*khriszma*] főnevet János apostol kétszer használja körlevelének címzettjeire, egész gyülekezetekre (1Jn 2:20 „...de nektek kenetetek van a Szenttől, és mindent tudtok”, 2:27 „de a kenet, amelyet tőle kaptatok, bennetek marad, ezért nincs szükségetek arra, hogy bárki tanítson titeket, és ahogyan ő tanít titeket, úgy maradjatok őbenne...”
- Az Újszövetség tehát összesen egyszer használja a „felkenni” igét és kétszer a „kenet” főnevet a hívőkre, akkor is általános, apostolra, munkatársra és minden gyülekezeti tagra érvényes dologként.
- A 2Kor 1:21 szöveggörnyezete alapján a kenet a *Felkentben beteljesedő ígéretekre* és az *üdvösségre való elpecsételésre* vonatkozik, az 1Jn 2:20,27 gondolatmenete pedig a Szentléleknek a hívőket *tanító* munkálkodása.
- Az Újszövetség tehát a „kenet” szót egyrészt másra használja (beteljesedés, zálog, illetve tudás), másrészt semmi nyoma annak, hogy a Felkent Testének tagjai között a kenetnek eltérő szintjei lennének, hogy emberek ilyenmivel rendelkeznének és osztogathatnák, vagy egyesek szolgálatát ilyesmi miatt nem lehetne vagy ne kellene megítélni bibliai szempontok alapján.

A másik probléma, hogy az Újszövetség szerint a szolgálatban levő különbség nem a kenettől, hanem Krisztus kegyének mértékétől függ:

- Isten üdvözítő kegye, kegyelme természetesen mindenki számára ugyanaz, ebben nincs különbség (Ef 2:1-10). A szolgálatban azonban természetesen van különbség, de az nem a kenet.
- Az Ef 4:7 gondolatmenete a *Lélek adta egységből* indul ki (4:3-6), a 7. vers szerint azonban a kegyelem [*kharisz*] mindenkinek a Krisztus ajándékának [*dórea*] mértéke szerint adatott, és a folytatásban a Felkent Testének építésére adományokul [*domata*] adott – apostoli, próféta, pásztori, evangélista és tanítói – szolgálatokat sorolja fel (4:8-12). A *kharisz* mint kegy a patrónus-kliens viszonyra utal, a *dórea* ingyenes ajándék, a *doma* pedig adomány. A Krisztus kegyéből különféle ajándékokkal rendelkező apostolok, próféták, pásztorok, tanítók és evangélisták azért lettek az Egyháznak adva, hogy felkészítsék a többieket a szolgálatra. Van tehát különbség a szolgálatban, de az nem a kenettől függ, hanem Felkent kegyétől [*karisz*] és ajándékának mértékétől [*kata tón metrón tész dóreasz* vö. Mt 10:8].
- A Róm 12:3,6 gondolatmenete az Istennek való szükségszerű odaszánásból és a gondolkodásmód szükséges megváltozásából indul ki (12:1-2), *nehogy* egyesek többnek véljék magukat másoknál, inkább mindenki józanul gondolkozzon önmagáról „a hit Istentől kapott mértéke szerint” [*hósz ho theosz emeriszen metrón piszteósz*] (12:3). Pál ismerte a rejtett ambíciók és az önértékelési zavar veszélyét, ezért folytatja a Felkent Testének képével, amin belül eltérő feladatok és karizmák léteznek, illetve kölcsönös egymásra utaltság (12:4-5). Az a fontos, hogy mindenki tegye a saját dolgát, mert „különféle kegy(elmi) ajándékaink vannak” [*ekhontesz de khariszmata ... diafora*] „a nekünk adatott kegy(elem) szerint” [*kata tén kharin tén dotheiszan hémin*]. Van tehát különbség, de az itt sem a kenet, hanem a kegyelem.
- Az 1Pt 4:10 hasonlóan fogalmaz: a hívők aszerint szolgálják egymást, amilyen „kegyelmi ajándékokat” [*khariszmata*] kaptak, jól gazdálkodva „Isten sokféle kegyelmével” [*poikilész kharitosz theu*]. Az igazi különbség tehát nem a kenet, hanem az Isten kegye(lme) szerint osztogatott karizma.

Összefoglalva, bár a kenet fogalmának nem biblikus használata sok visszaélés forrása lett, a szolgálatunk valójában Krisztus kegyes döntésétől, szabadon osztott ajándékától függ. Ezzel azonban nem lehet felvágni, sem rendelkezni, osztogatni és pénzért árulni, mások felett uralkodni, vagy a tanítói felelősség alól kibújni.